2024/2098

29.7.2024

ROZHODNUTIE RADY (SZBP) 2024/2098

z 26. júla 2024,

ktorým sa vymenúva osobitný zástupca Európskej únie pre oblasť Veľkých jazier

RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o Európskej únii, a najmä na jej článok 33 a článok 31 ods. 2,

so zreteľom na návrh vysokého predstaviteľa Únie pre zahraničné veci a bezpečnostnú politiku,

keďže:

(1) Rada 20. februára 2023 schválila závery o obnovenej stratégii EÚ pre oblasť Veľkých jazier, v ktorých okrem iného vyzvala vysokého predstaviteľa Únie pre zahraničné veci a bezpečnostnú politiku (ďalej len „vysoký predstaviteľ"), aby predložil návrh na obnovenie pozície osobitného zástupcu EÚ (OZEÚ) pre oblasť Veľkých jazier.

(2) OZEÚ pre oblasť Veľkých jazier by sa mal vymenovať na počiatočné obdobie 12 mesiacov.

(3) Rada a Komisia by s pomocou vysokého predstaviteľa mali zabezpečovať vzájomný súlad medzi rôznymi oblasťami vonkajšej činnosti Únie v oblasti Veľkých jazier a mali by na tento účel úzko spolupracovať. OZEÚ by mal v tomto ohľade podporovať inštitúcie a spolupracovať s nimi.

(4) OZEÚ bude mandát vykonávať v situácii, ktorá sa môže zhoršiť a mohla by brániť dosahovaniu cieľov vonkajšej činnosti Únie uvedených v článku 21 Zmluvy o Európskej únii,

PRIJALA TOTO ROZHODNUTIE:

Článok 1

Osobitný zástupca Európskej únie

Pán Johan Borgstam sa týmto vymenúva za osobitného zástupcu Európskej únie (OZEÚ) pre oblasť Veľkých jazier od 1. septembra 2024 do 31. augusta 2025. Rada môže rozhodnúť, že mandát OZEÚ sa predĺži alebo skončí skôr, a to na základe posúdenia zo strany Politického a bezpečnostného výboru (PBV) a návrhu vysokého predstaviteľa Únie pre zahraničné veci a bezpečnostnú politiku (ďalej len „vysoký predstaviteľ").

Článok 2

Ciele politiky

Mandát OZEÚ je v súlade s cieľmi zahraničnej politiky Únie v oblasti Veľkých jazier a v súlade so závermi Rady z 20. februára 2023 o obnovenej stratégii pre oblasť Veľkých jazier. Medzi tieto ciele patrí:

a) prispievať k mieru, stabilite a bezpečnosti v oblasti Veľkých jazier presadzovaním zmierňovania napätia a predchádzaním konfliktom a podporou dialógu, ako aj dlhodobých regionálnych riešení kríz a konfliktov, najmä pokiaľ ide o východnú časť Konžskej demokratickej republiky (KDR);

b) prispievať k transformácii faktorov a základných príčin neistoty a nestability na spoločné príležitosti a k tomu, aby sa uvoľnil plný potenciál oblasť Veľkých jazier;

c) budovať na základe spoločných hodnôt a záujmov pevnejšie, komplexnejšie a strategickejšie partnerstvo s krajinami v oblasti Veľkých jazier s cieľom posilniť prosperitu a bezpečnosť.

Článok 3

Mandát

Na dosiahnutie cieľov politiky stanovených v článku 2 sa OZEÚ udeľuje mandát:

a) podporovať vysokého predstaviteľa pri vykonávaní záverov Rady z 20. februára 2023 o obnovenej stratégii pre oblasť Veľkých jazier;

b) nadviazať a udržiavať úzke kontakty a spoluprácu s krajinami oblasti Veľkých jazier, najmä s KDR, Burundi, Rwandou a Ugandou; krajinami v širšom regióne s osobitnými politickými, diplomatickými, bezpečnostnými alebo hospodárskymi záujmami v oblasti Veľkých jazier vrátane signatárov Rámca pre mier, bezpečnosť a spoluprácu pre KDR a región; kľúčovými regionálnymi organizáciami a fórami, konkrétne Africkou úniou (AÚ), Východoafrickým spoločenstvom (EAC), Juhoafrickým rozvojovým spoločenstvom (SADC), Hospodárskym spoločenstvom stredoafrických štátov (ECCAS), Medzinárodnou konferenciou o oblasti Veľkých jazier (ICGLR), Hospodárskym spoločenstvom krajín v oblasti Veľkých jazier a Spoločným trhom pre východnú a južnú Afriku (COMESA); OSN, najmä s osobitným vyslancom generálneho tajomníka OSN pre oblasť Veľkých jazier a Stabilizačnou misiou Organizácie Spojených národov v KDR (MONUSCO); medzinárodnými finančnými inštitúciami; medzinárodnými podobne zmýšľajúcimi partnermi a inými poprednými regionálnymi a medzinárodnými aktérmi a s relevantnými neštátnymi subjektmi, ako sú miestne orgány a komunity, občianska spoločnosť, výskumné ústavy, médiá a súkromný sektor;

c) podporovať regionálne úsilie v oblasti mediácie a sprostredkovania, ako sú Luandský a Nairobský proces, a v prípade potreby a na žiadosť relevantných a zainteresovaných strán priamo sa zapájať do mediácie, činností na podporu mediácie a dialógu s cieľom zachovať a obnoviť mier v každej fáze a na všetkých úrovniach, a to aj podporou rokovaní o prímerí a mierových dohodách, a podporovať začlenenie občianskej spoločnosti, žien a mladých ľudí do všetkých fáz nastoľovania mieru;

d) poskytovať poradenstvo a podávať správy o možnostiach Únie podporovať predchádzanie konfliktom, mierové procesy, stabilizáciu a iniciatívy zamerané na konsolidáciu mieru; v tejto súvislosti môže OZEÚ v koordinácii s príslušnými zainteresovanými stranami zohrávať úlohu pri podpore vykonávania dohôd o prímerí a mierových dohôd a iných súvisiacich dohôd, a to aj poskytovaním podpory pri monitorovaní súladu a diplomatickou intervenciou u zmluvných strán v prípade ich nedodržiavania;

e) poskytovať poradenstvo, v ktorom sa zohľadnia konflikty a rodové aspekty týkajúce sa regionálnej stabilizácie, odzbrojenia, demobilizácie a reintegrácie ozbrojených skupín a reformy sektora bezpečnosti v KDR, a to aj v súvislosti so stiahnutím misie MONUSCO;

f) prispievať k regionálnemu úsiliu zameranému na predchádzanie konfliktom a transformáciu základných príčin neistoty a nestability na spoločné príležitosti podporou regionálnej spolupráce a integrácie, a to aj v otázke dobrej správy vecí verejných a právneho štátu; najmä zamerať sa na otázku nezákonného využívania prírodných zdrojov a nedovoleného obchodovania s nimi a bude podporovať iniciatívy zamerané na rozvoj modelu riadenia zdrojov pod africkým vedením, ktorý je udržateľný, spravodlivý a ekologický a založený na ľudských právach, a to aj prostredníctvom spolupráce so súkromným sektorom a občianskou spoločnosťou;

g) podporovať humanitárne zásady a prístup k humanitárnej pomoci, dodržiavanie medzinárodného humanitárneho práva a práva v oblasti ľudských práv, prístup k spravodlivosti, justičnú spoluprácu a mechanizmy spravodlivosti v prechodnom období a zároveň venovať osobitnú pozornosť riešeniu sexuálneho a rodovo motivovaného násilia a porušovania práv žien a detí okrem iného nútenými nábormi;

h) prispievať k lepšiemu pochopeniu úlohy Únie medzi mienkotvornými lídrami v oblasti Veľkých jazier a podporovať strategickú a proaktívnu komunikáciu o cieľoch Únie v tejto oblasti.

Článok 4

Vykonávanie mandátu

1. OZEÚ je zodpovedný za vykonávanie mandátu pod vedením vysokého predstaviteľa.

2. PBV je s OZEÚ v úzkom spojení a je hlavným styčným bodom s Radou. PBV činnosť OZEÚ v rámci jeho mandátu strategicky a politicky usmerňuje bez toho, aby boli dotknuté právomoci vysokého predstaviteľa.

3. OZEÚ svoju činnosť úzko koordinuje s príslušnými útvarmi Európskej služby pre vonkajšiu činnosť (ESVČ) a Komisiou.

4. OZEÚ úzko spolupracuje s príslušnými delegáciami Únie v oblasti Veľkých jazier.

5. OZEÚ pôsobí v ústredí ESVČ, pričom pravidelne cestuje do oblasti Veľkých jazier.

Článok 5

Financovanie

1. Finančná referenčná suma určená na úhradu výdavkov spojených s mandátom OZEÚ v období od 1. septembra 2024 do 31. augusta 2025 je 1 500 000 EUR.

2. S výdavkami sa hospodári v súlade s postupmi a pravidlami, ktoré sa vzťahujú na všeobecný rozpočet Únie.

3. Hospodárenie s výdavkami je predmetom zmluvy medzi OZEÚ a Komisiou. OZEÚ zodpovedá Komisii za všetky výdavky.

Článok 6

Vytvorenie a zloženie tímu OZEÚ

1. OZEÚ v rámci svojho mandátu a zodpovedajúcich finančných prostriedkov, ktoré má k dispozícii, zodpovedá za vytvorenie tímu (ďalej len „tím OZEÚ“). Tím OZEÚ zahŕňa odborníkov na osobitné politické otázky podľa požiadaviek mandátu. OZEÚ bezodkladne informuje Radu a Komisiu o zložení svojho tímu OZEÚ.

2. Členské štáty, inštitúcie Únie a ESVČ môžu navrhnúť vyslanie personálu pre OZEÚ. Plat členov vyslaného personálu hradí príslušný členský štát, príslušná inštitúcia Únie alebo ESVČ. Do tímu OZEÚ sa tiež môžu prideliť experti, ktorých do inštitúcií Únie alebo ESVČ vyslali členské štáty. Členovia medzinárodného zmluvného personálu musia byť štátnymi príslušníkmi niektorého členského štátu.

3. Všetci členovia vyslaného personálu naďalej administratívne podliehajú vysielajúcemu členskému štátu, inštitúcii Únie alebo ESVČ a vykonávajú svoje povinnosti a konajú v záujme mandátu OZEÚ.

4. Tím OZEÚ je umiestnený spoločne s príslušnými útvarmi ESVČ alebo delegáciami Únie, aby sa zabezpečila súdržnosť a jednotnosť ich príslušných činností. OZEÚ podporí opätovné otvorenie kancelárie Únie v Gome (KDR), a to aj dočasným vyslaním členov tímu OZEÚ.

Článok 7

Výsady a imunity OZEÚ a tímu OZEÚ

Výsady, imunity a ďalšie záruky, ktoré sú potrebné na uskutočnenie a plynulé vykonávanie mandátu OZEÚ a členov tímu OZEÚ, sa podľa potreby dohodnú s hostiteľskou/-ými stranou/-ami. Členské štáty, ESVČ a Komisia poskytujú na tento účel všetku potrebnú pomoc.

Článok 8

Bezpečnosť utajovaných skutočností EÚ

OZEÚ a členovia tímu OZEÚ dodržiavajú bezpečnostné zásady a minimálne normy stanovené v rozhodnutí Rady 2013/488/EÚ ([1]).

Článok 9

Prístup k informáciám a logistická podpora

1. Členské štáty, útvary Komisie, ESVČ a Generálny sekretariát Rady zabezpečujú, aby mal OZEÚ prístup ku všetkým relevantným informáciám.

2. Delegácie Únie v oblasti Veľkých jazier alebo členské štáty alebo obe podľa potreby poskytujú logistickú podporu v tejto oblasti.

Článok 10

Bezpečnosť

V súlade s politikou Únie týkajúcou sa bezpečnosti personálu nasadzovaného mimo Únie v operáciách podľa hlavy V Zmluvy o Európskej únii prijíma OZEÚ v súlade so svojím mandátom a v závislosti od bezpečnostnej situácie v zemepisnej oblasti svojej pôsobnosti všetky reálne uskutočniteľné opatrenia na zaistenie bezpečnosti všetkých členov personálu, ktorí sú pod priamym vedením OZEÚ, predovšetkým tak, že:

a) na základe usmernení ESVČ vypracuje konkrétny bezpečnostný plán zahŕňajúci konkrétne fyzické, organizačné a procedurálne bezpečnostné opatrenia pre riadenie bezpečného presunu personálu do oblasti pôsobnosti a v rámci nej, ako aj riadenie bezpečnostných incidentov, a to vrátane pohotovostného plánu a evakuačného plánu misie;

b) zabezpečuje, aby všetci členovia personálu nasadzovaní mimo Únie boli poistení pre prípad zvýšeného rizika, ako si to vyžaduje situácia v oblasti pôsobnosti;

c) zabezpečuje, aby sa všetci členovia tímu OZEÚ, ktorí sa majú nasadiť mimo Únie, vrátane miestneho zmluvného personálu zúčastnili pred presunom do oblasti pôsobnosti alebo bezprostredne po ňom na primeranom bezpečnostnom výcviku podľa stupňa rizikovosti, ktorý tejto oblasti pridelila ESVČ;

d) zabezpečuje vykonávanie všetkých dohodnutých odporúčaní vypracovaných na základe pravidelných posúdení bezpečnosti a predkladá Rade, vysokému predstaviteľovi a Komisii písomné správy o ich vykonávaní, ako aj o iných bezpečnostných otázkach v rámci pravidelných správ o pokroku a záverečnej komplexnej správy o vykonávaní mandátu.

Článok 11

Podávanie správ

OZEÚ pravidelne podáva ústne a písomné správy vysokému predstaviteľovi, ESVČ a PBV. V prípade potreby OZEÚ podáva správy aj pracovným skupinám Rady. Pravidelné písomné správy sa rozosielajú prostredníctvom siete COREU. OZEÚ môže na odporúčanie vysokého predstaviteľa alebo PBV podávať správy Rade pre zahraničné veci. OZEÚ sa môže podieľať na poskytovaní informácií Európskemu parlamentu.

Článok 12

Koordinácia

1. V záujme dosiahnutia cieľov politiky Únie prispieva OZEÚ k jednotnosti, konzistentnosti a účinnosti činnosti Únie a pomáha zabezpečovať, aby všetky nástroje Únie a činnosti členských štátov pôsobili súdržne. Činnosť OZEÚ sa koordinuje s činnosťou ESVČ a Komisie. OZEÚ pravidelne informuje delegácie Únie a misie členských štátov pôsobiace v oblasti Veľkých jazier.

([1]) Rozhodnutie Rady 2013/488/EÚ z 23. septembra 2013 o bezpečnostných predpisoch na ochranu utajovaných skutočností EÚ (Ú. v. EÚ L 274, 15.10.2013, s. 1).

2. V teréne sa udržiavajú úzke styky s vedúcimi delegácií Únie a vedúcimi misií členských štátov. Tieto osoby vyvíjajú maximálne úsilie na pomoc OZEÚ pri vykonávaní mandátu. S týmto cieľom je OZEÚ tiež v spojení s inými medzinárodnými a regionálnymi aktérmi pôsobiacimi na mieste.

Článok 13

Preskúmanie

Vykonávanie tohto rozhodnutia a jeho súlad s inými opatreniami Únie v oblasti Veľkých jazier sa pravidelne skúma. OZEÚ Rade, vysokému predstaviteľovi a Komisii predkladá pravidelné správy o pokroku a záverečnú komplexnú správu o vykonávaní mandátu predloží do 31. mája 2025.

Článok 14

Nadobudnutie účinnosti

Toto rozhodnutie nadobúda účinnosť dňom jeho prijatia.

V Bruseli 26. júla 2024

Za Radu

predseda

BÓKA J.